

fellebbezéssel élni vannak jogosítva, tiltakozás és óvás címen pedig sem a törvény, sem a községi szabályrendelet jogorvoslatot nem ösmer, beadványa egyszerűen visszaadott, minek következtén a kérdéses határozat vele szemben jogerejűvé vált.

A tények illeténi folyama alatt más oldalról is a történet beavatkozási kísérletek; ugyanis a belügyminiszterium 1882. évi január 31-én 5663. számú leiratával a m. é. keleti vasuti társulat állítólagos felebbezése, helyesebben egyszerű átíratának érdemleges elintézését a vármegyén sürgetvén, a képviselőtestület előbb idézett határozata a megye törvényhatóságához azon jelentéssel lett bemutatva, hogy a bekívánt összes ügyiratok a tagosító bírósághoz tétettek át; 1882. évi március 10-én tartott megyei bizottsági közgyűlésben azonban nemcsak a jelentés, de a beadott tisztí ügyész vélemény alapján az 1881. évi 21. számú képviselőtestületi határozat is, nemkülönben a vasuti társulat vélt fellebbezése (?) tárgyalás alá vétetvén, 442569. számú határozatával kimondta a vármegye bizottsága, hogy miután a m. é. keleti vasut vezérigazgatósága által a temetőnek az ugynevezett „Nádaska” dűlőben elhelyezése ellen egészségi szempontból tett felszólamlása a megyei egészségügyi bizottság véleménye alapján indokolatlannak találtatott ugyan, de mert a jelen esetben a birtokviszonyokra, a forgalmi nehézségekre s egyéb célszerűségi körülményekre való tekintettel a temető helyisége kijelölésének kérdésében határozni az urbéri tagosítási bíróság illetékes, a képviselőtestület 21881. sz. határozata a megyei bizottság előtt felülvizsgálat tárgyát nem képezhetette, a város közönsége az abban foglalt kérelmével az illetékes tagosítási bírósághoz utasítottatott.

Ezen utasításra azonban a város közönségének egyáltalában szüksége nem volt; mert a képviselőtestület a határozat meghozatalával egyidejűleg intézkedett az iránt is, hogy a vonatkozó ügyiratok a határozat kíséretében a tagosító bíróságokhoz beterjesztessenek és beterjesztettek.

De a város közönsége és a szíves olvasó azt hinné, hogy a megye bizottságának előbbi határozatával a beavatkozások véget értek? — Nem. A megye törvényhatósága idézett számú határozata a belügyminiszteriumhoz felterjesztetvén, az 1882. évi 55403. sz. a. kelt intézményével értesítette s vármegye közönségét, hogy a temető elhelyezésének kérdésében a közmunka és közlekedési miniszteriummal folytatott tárgyalások folytán figyelemzetni a vármegye közönségét, miszerint a s. a. -ujhelyi vasuti állomásnak a forgalom emelkedése következtében kibővítése csak azon irányban eszközölhető, a hová a temető elhelyeztetnék, mely utóbbi eset beálltával a vasuti társulat kénytelen lesz az állomás forgalmát más helyre terelni s ez által a várost ama tényezőktől megfosztani, mely fejlődése tekintetében kétségtelenül legfontosabb. Ha azonban e körülmény dacára is a város közönsége eddigi szándékánál maradna, vagy más alkalmas helyiséget nem találna, úgy legalább akként kellene a pályának terjeszkedhetőségéről gondoskodni, hogy az állomás és a temető között a pályaudvar hosszán egy 60—100 méter széles földszalag szabadon hagyatnék. Ezeket felül a temető területhez vezető átjárásnak az állomástól távolabbra leendő áthelyezéséről is megemlékezővén, felhívja a vármegye közönségét, hogy s. a. -Ujhely városát az elsorolt ténykörülményekről értesítse s figyelemzetesse, miszerint azokat az ügy eldöntésénél kiváló figyelemre méltatni, minden esetre pedig a temető elhelyezés kereszttül vitele előtt az átjáró kérdését a vasuti társulattal egyetértőleg megoldani el ne mulassza.

Ezen belügyminiszteri intézményre nézve is megértjük a város közönsége érdekében annak idején észrevételeinket; megértjük, hogy a pályaudvar csakis dél felé hosszabítás és nem kelet felé szélesbítés által nagyobbítható; mert a kelet felé szélesbítés által lerakandó vágányok a roppant kiszögellés miatt a társultra nézve teljesen hasznavehetetlenek lesznek; és mert a ki a pályaudvar helyi fekvését ösmeri, meggyőződhetik, hogy az csakis délfelé meghosszabítás, és nem kelet felé szélesbítés által nagyobbítható; az pedig, hogy az állomás és temető között bizonyos szélességű földszalag szabadon hagyassék, különben is észlelhető, de sőt a pályaudvarnak alantabb fekvése általában kizárja azon lehetőséget, hogy a temetőnek az elhelyezkedési tárgyalás alkalmával felvett jegyzőkönyv 44. pontja szerint a „Nádaska” dűlőbeni elhelyezése esetén az utazó közönségre annak megpillantásával rossz benyomás okoztatnék. A mi pedig az átjárás kérdésének tisztába hozatalát illeti, arra azt jegyeztük meg, hogy az idő előtti dolog; mert mi az ügynek érdemleges elintézését óhajtottuk előbb látni, s csak akkor szólhatunk a mellék körülmények mikénti megoldásához és egyáltalában nem voltunk, de ma sem vagyunk abban a helyzetben, hogy a város közönségének a vasut társulattal egyezkedési tárgyalásokba való bocsátkozást ajánlhatnók.

Pataky Miklós.

A vármegye közigazgatási bizottsági üléséből.

(nov. 7.)

A szept. és okt. hónapokról szóló alispáni jelentés ama részében mely a közbiztossági állapotokat megyszerte kielégítőknék mondja és a tisztviselői karban előfordult, a maga idején lapunkban is ösmerített személyi változásokat sorolja föl, tudomásul vétetett. Minthogy pedig ugyancsak e jelentés előadása szerint az Amerikába való kivándorlás területünkön ismét emelkedő arányokat mutat, — figyelembe véve azt, a körülményt, minek a főispán legújabbán jutott nyomába, t. i., hogy M.-Laborc, Lőcse és Zsolna vidékein a vasuti kalauzok a kivándorlóknak kezére járnak, kellő rendszabályok alkalmazása végett országos kormányunkhoz felterjesztés intéztetett. Tárgyaltatott több trauczonfalusi lakosnak Török István s. pataki lakos ellen beadott folyamodása. E folyamodásból azt lehet következtetni, hogy Trauczonfalva is uszorások polip karjai közé sodorodott, az ügy mibenlétének kinyomozása és az ottani általános elszegényedés valódi okainak a helyszínen leendő felkutatása Bydeskuthy Sándor elnöklete alatt a t. főügyészből, a járás főszolgabirójából és a kir. adófelügyelőség képviselőjéből alakított küldöttségre bízottat. Az árszékeni elnök jelentése szerint októberben elintézték az árszékenél 1424. dbot. A tokaji és szerencsi főszolgabirák ellen folyamatban lévő fegyelmi vizsgálat a végső befejezés stádiumába ért. (Zábráczky Miklós szerencsi főszolgabiró a vm. közönségéhez intézett levelében már le is köszönt hivataláról. Szerk.) A közegészség állapota megnyugtató. Csak Szerencsen tartja még magát a himlő járvány. Ennek megszüntetéséért az iskolák bezáratása elrendeltetett s a legéberebb és legszigorubb hatósági intézkedések megtétték. A tanfelügyelő a zugtanítókat fáradhatatlanul üldözi. A jövő közg. bizottság itélő széke elé egész sereg zugtanító fog állítani. Az ellenökben alkalmazandó pénzbírságot 50 frtról már eleve is 100 frtra emelte föl a bizottság s ha tapasztalná, hogy mint az elnök főispán megjegyezte „a mennyi boldogsággal kecsegtető bigottéria kiábrándítására” annyi pénzbírság sem lenne elegendő, annak kiszabásában jövedőre még magasabb mértéket fog alkalmazni. Az állampépítészeti hivatal jelentése szerint az állami és törvényhatósági utvonalakra kiszállított térítő kavicsanyag már mindenütt átvéttetett. Különös elismeréssel szól jelentésében Gyula Lajos Adorján megyei intibiztosról, akinek utvonalan a közmunkának már 98.2%-ja van lefolyozva. Ellenben megrótt a bizottság Ochruczky Antal megyei intibiztos, aki a közmunkának ez ideig való ledolgoztatásában alig érte el a 65%-ot. A szerencs-tályai utszakaszon a táviró-tulajdonos által támasztott rendtelenségnek megszüntetésére a j. h. szolgabiró utasítottatott. A hadászati fontosságú, különösen pedig a homonna-szinnabaligródi uton négy rácsos hidnak hosztartói sürgősen kijavítandók lennének. E bajoknak mielőbbi rendbe hozatalát az észak felől fenyegető áradat is tanácsolván, azokra a kormány figyelme kiváló nyomatékkal felkérte. A varannó-ranki utvonala földmunkája már teljesen elkészült. A szakelőadó referádája közben megjegyezte a főispán, hogy a legközelebbi audiencián ő felsége kiváló érdeklődéssel kérdezősködött ötle állami és megyei uthálózatuknak mekkorasága föl s midőn megmondotta, hogy az felül van az 1000 kmeten Ófelsége szinte kétkedve hallgatta a főispán szavait, aki nem késett egyszersmind megjegyezni azt is, hogy utjaink jóságának haladása az utóbbi időkben nagyon figyelemre méltó. Az adófelügyelő jelentése szerint az állami egyenes adók címen az október havi bevétel 129,480 frt (vagyis a múlt évnek ugyanazon időszakához viszonyítva 6000 frttal kevesebb) volt. A hátralék főösszege e címen 1,059,977 frt 54 kr. A gyűlés a főispán lelkes megjelzésével végződött.

A vármegye rendkívüli közgyűléséről.

A f. hó 9-én végbement rendk. közgyűlésnek nevezetesebb tárgyai voltak: 1. Zábráczky Miklós, szerencsi j. főszolgabirónak hivatalos állásáról leköszönő és a vármegye bizottságához intézett levele. 2. A Zemplén megyei tisztviselők, segéd és kezelő személyzet, valamint azok özvegyei, árvái nyugdíjintézetének módosított alapszabályai. 3. Az igazoló választmány jelentése a legtöbb adót fizetők névsorának egybeállításáról. 4. A kilépő bizottsági tagok helyére jövő új bizottsági tagok megválasztására vonatkozó intézkedések megtétele. — A leköszönés tudomásul vétetett, s azekként megüredett főszolgabirói szék a decemberi rendes közgyűlésen fog választás útján betöltetni. Az alapszabályok módosításának eszközölésével megbízott küldöttség elnökének, ugyszintén a tisztikar részéről lefolytatott értekezlet elnökének jelentései és az alapszabály-tervezet felolvastatván: az a

vármegye közönsége előtt helyesléssel találkozott s végleges megerősítés végett a belügyminiszteriumhoz felterjesztetni rendeltetett. A módosított alapszabályoknak a nyugdíjárulékok befizetésére vonatkozó főbb elvei következők: minden nyugdíjintézet tag rendszeresített egy évi fizetésének 10%-tőljával járul a vármegye közönségének nemes áldozatkészsége által teremtet nyugdíjintézet alaptökéhez (1%-es pótdó 6 éven át, tehát cirka: 50—60,000 frt.) E 10%-es járulék 24 havi részletben vonatik le az évi fizetésből. Akik a nyugdíj intézet életbeléptetése, vagyis 1887. évi jan. hó 1-je után lesznek tagokká s már ekkor életüknek 35. évét betöltötték a kor-dij címén 5%-el járulnak a nyugdíj alaphoz szintén 24 hónapon át lefizetendő részletben. Akik már tagjai az intézetnek, de időfolytán magasabb tisztségre lépnek, egy évi fizetésük többletének 10%-jét fizetik egyszersmindenkora a nyugdíj alaphoz. A l l a n d ó j á r u l é k k é n t minden nyugdíjintézet tag rendszeres évi fizetésének 2%-tőljával járul a nyugdíjalaphoz. Azok, akik már 1867. jul. 1-től szolgálják a vármegyét, hogy a multra vonatkozó szolgálati érdmük is jutalmaztathassék, a multban, vagyis 1867. jul. 1-től, 1887. jan. 1-éig élvezett összes fizetésük 2%-ját fizetik be 9 évre felosztott, hónaponként esedékes, részletekben; azok pedig akik 1878. jan. 1-én (vagy későbbben) léptek szolgálatba, e multra vonatkoztatva és e multban élvezett szintén összes fizetésük után számított 2%-et fizetnek annyi évfolyamra elosztott egyenlő havi részletekben, ahány éven át 1887. jan. 1-ig szolgáltak. Az ehként fizetendő egyénekenkénti járulékok táblázatos összeállításával a megyei főszámvevő bizott meg. A legtöbb adót fizető biz. tagok névsorának első neve A n d r á s s y Dienes gf 22,535 frtnyi adóval, az utolsó, vagyis 295-ik tag 167 frtnyi adóval B a r a t h y Sámuel. A választott bizottsági tagok sorából kilépett s újra választandó 148 tag. A választás határnapja f. hó 29 ére tüzettetett ki. Adja isten, hogy a vagyon és szellem függetlenségére alapított bizottság a közérdek önzetlen szolgálatában Zemplén vármegyét ne csak terjedelemre, de erkölcsi súlyára nézve is az „első” közzé méltassa!

Sárospataki mizériák.

Sárospatak, 1886. nov. 14.

Mintegy 7 évvel ezelőtt nagy lelkesültség mellett alakult meg a sárospataki polgári önk. tüzoltó-egyesület, a tagok létszáma felszaporodott nyolcvanra. Sok tekintélyes, előkelő egyén lépett be egy működő csapatba, mint a választmányba. Tartott is ez egy ideig szépen. Majd nemsokára keletkezett a főiskolai ifjuság egyesülete, mely szintén szép képet mutatott. Az állami tanítóképző ifjusága követte amaz példáját, úgy, hogy Sárospatakon az időben mintegy 150 főnyi tüzoltó sereg volt felszerelve, a mely feladatának minden tüzveszedelemnél gyorsan és kitűnően megfelelt.

Ámde kezdődtek a nézetkülönbségek, kisebb-nagyobb kellemetlenségek, majd elkeseredések, kitérések, lemondások, és az anya egyesület, gyengülése.

Azonban ott állt két oldalt a pezsgő, szép fiatalság, élt még a lelkesültség: úgy ám, de nem sokáig.

Egyszerre csak eltűnik a főiskolai tüzoltó egyesület derék ifjusága, mint az égi tünemény, volt és nincs. Sajnálta és gyászolta is őket az anya-egyesület. A tanító-képző iskolai ifjuság is úgy elpárolgott, mint a köd, szintén valami speciális oknál fogva.

Maradt árván a polgári egyesület minden támasz nélkül. Évek óta küzködve, kinlódva igyekeztünk a hivatásunknak megfelelni, feláldozuk időnket, egészségünket, esetleg testi épségünket, csupán azért, hogy a városnak és a társadalomnak tőlünk telhetőleg hasznot tehessünk.

Nem kértünk mi jutalmat soha senkitől, arra sem gondoltunk, hogyha csak három évben egyszer a városi hatóság, a képviselő testület nevében azt mondja „köszönöm a táradásgtokat.” De azért azt sem vártuk, hogy e nemes célra alakult egyesület egy a polgárság, mint a város intelligenciájának egy része folytonosan infesztálja. Hogy rég mult időkre vissza ne tekintsek, csak a f. évi szeptember 26-án éjjel a piacon kiütött tüzesetet említem fel.

Köztudomású dolog, hogy ez idő szerint a városban egyetlen egy kutban sincs annyi víz, hogy a tüzoltáshoz vizet lehetne kapni. Nagyon természetes, hogy víz nélkül tüzet oltani lehetetlen, s csak is a Bodrogból lehet a hidrofor és tömlővel 250—300 méter távolságról 10—12 öl magasságra szállítani a vizet; úgy ám, de ki volna Patakon az, a ki önként vállalkoznék lovat az őrnyára küldeni, hogy a gépezetet le szállítsa, sokszor nyaktörő mélységbe a Bodrogpártjára? Es ha ez valahogy nehezen sikerül, hol van az erő, a mely azt működésbe hozza? Csupán a tüzoltók arra nem elegendők, mert több fecskendőt is kell alkalmazni, s így nagyon meg-

Folytatás a mellékleten.

oszlak az erő. Így történt akkor is, hogy a piacon négy ház leégett, s egy oly ház padlása beégett, a mely épen épülő félben lévén a stuktur gerendák lerakva, de földelve és tapasztva nem voltak; egy másik padlason pedig 18 szekér széna volt felhalmozva, a mi az oltást rendkívül megnehezítette, oly annyira, hogy az is helyenkint bevilágított, megjegyezvén, hogy so- káig egyetlen egy szekér sem szállított vizet.

Ennek az lett a következtése, hogy a „Zem- plén“ hetilap számában megjelent egy dorgató- rium, miszerint az említett házak azért égtek le, mert a tüzoltók és azoknak szerei roszak, mely állításra szolgáljon válaszul az egyesületi választ- mány következő nyilatkozata:

„A sárospataki tüzoltó-egyesület választ- mánya, f. hó 10-én gyűlést tartván, elnök Vass Imre előadta, hogy azon szallongó hírek és elő- fordult beszélgetések folytán, melyek szerint a tüzoltó-egyesület szerei rendben nem volnának, egy küldöttség megjelent a helyszínen, megvizs- gálta ott a szereket, s azokat mind rendben ta- lálte. A gyűlés tehát határozatilag kimondta, hogy a felhozott vádak alaptalanok. Kelt Sárospatakon, 1886. nov. 11-én. Kiadta Krúszselyi Bálint, h. jegyző.“

Folyó hó 5-én este ismét tűz volt a Piac- utcán és megint két ház lett a lángok martalé- kává. Ugyanaz a körülmény és nehézség merült fel, mint azelőtt. Néző közönség és parancsoló annyi volt, hogy mozdulni sem lehetett tőlük, de de hogy valaki csak egy kupa vizet is hozott volna, arra nem volt vállalkozó. De volt elég kritizáló és sértegető, sőt akadt egy garázda is, a ki nekem tettelesen ellenszegülni akart.

Mindezen tényeket és körülményeket ösz- szeggezve, mi természetesebb, mint az, hogy én, mint a polgári tüzoltó-egyesület főparancsnoka a mai napon az egyesülettől elbucszom.*)

Mutassák meg a kritizáló urak, hogy mi- ként kell hát Patakon tüzet oltani?

Bogyay Zsigmond.

Színházi krónika.

Valamely elsőrangú művész megjelenése egy vidéki városban rendszerint egy kis forradalmat idéz elő.

A művészet nagy hatalom: hódít, lelkesít, legyőz közönyt, fukarságot és sok mindenféle em- beri gyengeséget és vonz Thália csarnokába, ahol szellemi kincseiből kinek-kinek juttat any- nyit, amennyit műérzéke felfogni képes.

Mióta az ujhelyi színház felépült, a szín- szetnek már több kitűnőségei tűndököltek desz- káin. Odet, Hanka, Knabe Farkas Jeremiás alak- jainak megtestesítői: Helvey Laura, Pálma y Ilka, Ujházy hervadhatatlan emlékek a színi kö- zönség lelkében.

Es valóban, a művészet hatása sokkal inten- zivebb a vidékiekre, így hozzánk leszállva az Olimpról, mint a fővárosban az ezerféle ujdonsá- gok és látványosságok tarka képei között kifá- radt szellemmel élvezve.

Hát még Blahánél a magyar népszinmű ezen hervadatlan „rózsá-királynője“, mikor zsali- kendős piros csizmán kikukkant a kulisszák megől, úgy nézett ki a „lelköm“, mintha csak akkor fogták volna valahol a Hortobágy délibá- bos tallóján!

El is csábította ugy a nagyérdemű publiku- mot, hogy hetekig visszhangzott a „defain, defain“ az utcán és a szalonokban.

Ilyen a valódi művészet hatása. Emlékei, mint a leáldozó nap esthajnali fénye, túl élnek a szem- lélődés pillanatait.

De miért ábrándozunk? „Habemus papam“ itt van Sólmosy, (sajnos, talán már meg is) éppen úgy közzé illik amazoknak, mint egy jó könyv második kötete az elsőhöz.

Különös, hogy megjelenése némi közönyt- nyel találkoztott; de mint mindennek, úgy ennek is meg vannak okai. Szüretre jött, hát ökonomiai akadályokra talált a múzsa.

Ilyenkor a Hegyalja, hazánk Meránja, a he- gyen él, nemcsak a helybeli, de a távolról zárán- dokolt elit-közönség is; egy részét elvonja a de- rült őszi nap — a legnagyobb művész: a termé- szet, másikat pedig a legnagyobb hatalom: az anyagi érdek.

De lassan azért mégis csak kezd hódítani a Sólmosy-kultusz is. Rákossy Jenő Magdol- náj a már majdnem tele ház előtt bühödött.

E népszinműnek, melynek azonban végmeg- oldása inkább a tragédia, mint a népdrama fogal- mának felel meg, főeleme az a Balsors, melyet Magdolna személyesít, akinek nyomdokát, mint valami „bolygó zsidót“ követi a pusztulás, — őt magát a szűzi szerelem tiszta egéből az erkölcsi súlyedés legalacsonyabb fokára sújtja le, szerető- jét Lacit életfogytiglani börtönre kárhoztatja.

A műnek alapeszméje tulajdonképen nem

*) Előbb még Patak is beleszólt ebbe, s bizonyára azt mondja, amit a vaskancellárnak mondtak — soha! Szerk.)

lélektani valótlanág; vannak az életben is, kiket néha a Nemezis üldöz, anélkül hogy a bühödés oka akár az ösök, akár az unokákban felfedez- hető volna. Sőt egyes vonásai oly élénkek meg- ható jelenetekben, annyi a műben a drámai erő, a nyelvezet oly mesteri, hogy alig észrevehető a tulsá- gos poetika licencia, melylyel egyes tehnikai nehé- ségeken átviszi a cselekményeket; talán még a grand negligék is megbocsáthatók volnának, me- lyek inscenirozása által éppen az erkölcsi hatás fokozását célozza a szerző; de hiába, a dramatur- gia alaptörvénye nem fogadja el a fátumot a drá- ma kizárólagos motívumául.

A jutalmazás és bühödés, az erény és bün személyesítése nélkül az összmű erkölcstelen kon- zekvenciák áldozatává lesz.

A darabban a vihart, amely mindent elpusz- tit, nem követi egy derült nap, a mely éltet, mert hiszen az a körülmény, hogy Ferdinánd segéd- jegyző ur platói szerelme egy 60 év körül, sőt talán még azontúl apai örömmel lett megvigasztalva inkább tragikomikum, mint magasabb erkölcsi igazság győzelmé; akinek sorsán mulat és nem sajnál a néző közönség, és így bizony az öregnek apai örömeiben sem igen osztozik.

Mily kár, hogy a drámai egység ilyen lé- nyeges kellékeiről feledkezett meg a szerző; kü- lönbben valószínű, hogy egy értékes művel, egy ú. n. vódvillal lett volna gazdagabb a magyar szin- irodalom.

A mű hiányaiért némi kárpótlást csak annak teljesen sikerült előadása nyújtott; melyben Sól- mosy után Aranyossy Z. Ilona kulminált. Valódi művészi ihlettel élte át és oldotta meg Magda és Magdolna nehéz szerepét, melynek meglehető- söszo fonalán mindvégig képes volt a közönség érdeklődését fentartani.

Akiket Magdolna sorsa megrikatott, megvi- gasztalhatta az „Urak és cselédek“ című vigjáték. Már nemzetgazdasági szempontból is sajnos, hogy gyér közönség előtt folyt az előadás; mert ha igaza van Demokritosznak, hogy a nevetés jó ét- vágygerjesztő, akkor bizonyos, hogy másnap a pi- acon a csirke meg a tejfel ára emelkedett volna legalább 2 krral, úgy felderítette Zsán a publiku- mot, mely szerepet mintha csak Sólmosynak irt volna a szerző. A mű szellemes ötleteivel, talá- lóan inscenirozott félreértései és kedélyes humo- rával Koczebue bohózataira emlékeztet, és csak arról lehet felismerni hogy nő irta a darabot, mert eleitől végig a férjhezadással foglalkozik, kiháza- sitani akar fiatal, vénet.

Különbben a mű leghűbb bíralata és az elő- adás sikerének bizonyítékai a fulmináns tapsviha- rok, a józú hangulat, amely az előadás egész fo- lyamat kísérte. Ez előadás is sikerült. Csak Var- gyas ügyvéd habozott egy kicsit, no de ezt nem lehet csodálni oly zilált viszonyok között, mint Selleyék családi ügyei.

Aranyossy Z. Ilona ismét excellált. Különb- ben amilyen hercig szobacius volt itt, ép oly distingvált eleganciával játszott és hatással éne- kelte Karlotte grófnő szerepét Gasparonéban Erminió grófjával, Szigethy Jenővel, kinek méltó- ságteljes és könnyed játékból ebben a darabban is leolvasható volt drámai hős-szerelmes hivatása; ez a ritka madár a vidéki deszkákon.

Általában el kell ismerni, hogy Krecsányi óta jobb erővel szervezett társulatban és folyékonyabb, összhangzóbb előadásokban nem gyönyörködhet- tett Ujhely, mint minő jelenleg Bányó igazgatása alatt működik, mely egy kissé „izmosabb“ karral szervezve, minden irányban megállja helyét és ki- valóban Dobó, Liptay, Kápolnay igazán a virtuozitást megközelítőleg érvényesítik szerepeiket. És bármennyire szenvelgi is a közönség egyrésze mai nap az a fajta finom ízlést, hogy már „viner or- feumot“ vagy mit is látott... az ilyen társulat, kiválóan egy elsőrangú művész vendégszereplése mellett, még az ingyencnek is mindig nyújthat é- lvezetet. Különbben is a vidéki színezet eszméje- nek jogosultságát épen úgy nem lehet feladni, mint ahogy a klastromot nem lehet bezárni azért, mert világhírű akadémikusok nincsenek benne.

Sólmosy urat szeretnők megkritizálni azért hogy felül áll kritikánkon, de most nem merjük, mert az ilyen emberektől még a miniszterek is tartanak; hanem ha még egyszer eljönne*) és megígéri, hogy ki nem figuráz, — bele kötünk.

Tehát a viszontlátásra!

Auróra.

Jövő heti műsor. Kedden „Vadgalamb“ Dobó jutalomjátékául. Szerdán, közkívánatra má- sodszor „Felhő Klári“ (a legmelegebben ajánljuk a közönség tömeges pártfogásába) Csütörtökön „Budavár megvétele“ Aranyossy Z. Ilon, a kö- zönség kedveltjének, a társulat díszének és sze- mefényének jutalomjátékául. „Budavár megvétele“ Rákossy Jenőnek nagy hatású énekes, látványos népszinműve, mely bizonyára nálunk is telt ház előtt lesz bemutatva. Szombaton „A párisi“, (Edmond Gondinet-nek mindenütt hódító vigjá- téka.) Vasárnap utolsó előadásul „Az ördög

*) Ugy legyen.

Szerk.

pirulái. A jutalmazandókat, Dobót és Aran- yossy (nomen et omen) Z. Ilont még egy- szer ajánljuk közönségünk pártoló figyelmébe.

Különfélék.

(Főispáni vacsora.) Nov. 7-én a vármegye székházának nagy termében mintegy 80 tagból álló társaság foglalt helyet a gazdagon felterített főispáni „fehér“ asztalok mellett. Vármegyénk közszeretben álló főispánjának vendégei, kiket politikai párt-, vallás- és társadalmi állás különb- sége nélkül a köztisztületnek örvendő házigazda e g y e n l ő e k k é tett egymással pohárköszön- tőjében, melyet „kedves“ vendégeinek s családjai- nak jóvoltáért szívből mondott. A második étékfor- dulónál, midőn a szólás joga már megadatott, Prá- m e r Alajos lelkes felköszöntője után, (mely a házi gazdára szólott, de fia is érthetett belőle,) — dr. Molnár Viktor, a s.-a.-ujhelyi választó kerület országgyűlési képviselője emelt általános figyelem mellett poharat. Nagy hatást keltő szép beszédjének eszmemenete körülbelül a következő volt: A köz- élet terén nem egy kérdésre nézve lehetnek kü- lönbözők a vélemények. Van azonban mégis egy kérdés, amelyre meggyőződése szerint minden jó hazafi, minden gondolkodás nélkül, csak igennel felel — s ez államiságunk megszilárdításának, nemzeti létünk biztosításának a kérdése. E kér- dés eszméje kell, hogy áthassa minden igaz, ma- gyar hazafi lelkét. E kérdés megoldásában a nem- zet összes tényezőjének öntudatos és vállvetet- ten kell közre munkálnia. E nagy munka a nem- zeti lét konszolidációjának munkája. A közmive- lődésnek nemzeti szellemben való fejlesztése, — első sorban a magyar nyelv terjesztése által. A nemzeti nyelv ismeretéből fakad a közszellem. Ez ébreszti föl idegen ajku polgártársainkban, hazánk, a közös édesanya iránt, való eszméletet, tartja éb- ren a szeretetet, fejleszt ki az összetartózkodáság érzetét. Azután reflektálva azokra, amik ebben az irányban már eddig is történtek az országban, különösebben pedig a vármegyében, melynek ő is egyik szerény szülőttje, nem minden büszkeség nélkül konstatalja, hogy Zemplén vármegyének is támadtak lelkes fia, akik fel tudták kelteni a tár- sadalom mély érdeklődését egy nagy nemzeti munka, a magyarnyelv terjesztése iránt. Az ily férfiak méltó jutalma az öntudaton, a kortársak által nyújtott palmaágon kívül, az utókor hálája. Prámer Alajost és Fejes Istvánt, mint a Zemplén vármegyei magyarosító egyesületnek lel- kes alelnökeit éltette s azt kívánta nekik, hogy a fának, melyet elültett a társadalom, ne csak növését lássák, hanem még nemes gyümölcsseit is élvezhessék. A lelkes éljenzéssel fogadott és szónoki hévvel elmondott szép beszédnek gon- dolatfolyása magával ragadta a következő szóno- kokat is, Matolai Etele alispánt, Nyom- márkay Józsefet, Fejes Istvánt, Ujfalu- s s y Endrét. A jókedvű vacsorálók nemcsak derült, hanem egyszersmind emelkedett hangu- lattal is vettek búcsut a szives házigazdától.

(Névváltoztatások.) A belügyminiszter f. é. 60.484. számú rendeletével megengedte, hogy néh. Steiger Alajos (költői s írói nevén Boruth) kiskoru gyermekei, névszerint Andor, Gyula és Jolán, vezetéknévükül az országosan ösmert „Boruth“ nevet vehessék föl. Az édes apa által kivontt és a legbecesebb örökségként ha- gyományozott szép nevet dicsőséggel és szerencsével viseljék hosszú emberöltőn át derék utódok.

Klein Samu szig. orvos, Klein Móric s.-a.-ujhelyi lakos székgyazdának fia pedig a f. évi 56582. számú b. ú. m. engedélyvel vezetéknévét „Kertész“-re változtatta.

(Kineveztetések.) Láczaay Károly ügyvédő a s.-a.-ujhelyi kir. törvényszékhez jegyzővé; Vékey Oszkár közigazgatási joggyakorló pedig a Rátanyi Antal elhalálása folytán megüresedett állomásra megyei irnoká neveztetett ki.

(Véglegesítés.) Komássy Antal, a tokaji já- rási szolgabirosnál alkalmazott irnok, az 1886. évi XXI. t. c. 80. §-a alapján hivatalos állásában véglegesen megerősített.

(Közgazdagsági minister) által a műbor- gyártás megtiltására vonatkozó törvényjavaslat megállapítása céljából egybehivott angett Matleko- vics államtitkár elnöklele alatt, f. hó 4-én tartotta meg első ülését a kereskedelmi ministeriumban. A kormány az angett elé beteresztette a műbor- gyártás megtiltására és elarusítására, szintugy a forgalomba hozandó borok címjelzésére vonatkozó törvényjavaslatának tervezetét. A tanácskozás megkezdése előtt a kassai kereskedelmi s iparka- mara képviselői, szintugy Jalics Kálmán, Flandor- fer Pál, Lenck Gyula, Palugay József, és id. Szilvássy Márton bor-nagykereskedők az angett elé egy-egy idevágó törvényjavaslatot mutattak be. Ennek folytán az értekezlet e javaslatok ki- nyomtatását s azoknak a tagok közti szétosztását tanácskozásainak folytatását pedig november 20

ra határozta el. A mi vidékünk érdekeit Zala y István fogja képviselni.

(Borhamisítás a Hegyalján.) T. szerkesztő ur! Midőn a „Zemplén” 44 ik számában olvastam, hogy egy berlini borkereskedőt, ki a hegyaljai bor rovására egy kis ártatlan csalást akart elkövetni, mint csiptek nyakon, és hogy szerkesztő ur mily nagy méltatlankodással ir e botrányos esetről, hát mondom, midőn ezt olvastam, önkénytelenül elmosolyodtam, elmosolyodott velem együtt igen sok bortermelő, s elmosolyodott titokban még több borkezelő és szállító faktor. Hiszen, uram, a borcsalás és hamisítás a Hegyalja alsóbb városaiban oly mindennapi és közönséges dolog, hogy az a kisszerű*) csempészet amellet szót sem érdemel és ha e szerencsétlen berlini ember rajta vesztett, ez csak azt az igazságot illusztrálja, hogy „Die kleine Diebe hängt man auf, die Grosse lässt man laufen.” Az történik uram, a Hegyalja némely alsóbb fekvésű városában, hogy megveszik az érmelléki borokat a zsidó faktorok 8—10—12—14 forintjával hordaját, ide szállítják a Hegyaljára s azzal az már hegyaljai borra lett; itt feldolgozzák amerikai mézzel glicerinnel (melyek édességet és szesztartalmat kölcsönöznek neki,) azután filtrirozzák, s ezek után árulják, mint hegyaljai szamorodni bort 60—70 forintjával. Ezt, kérem, mindenki tudja azon a vidéken; most szüret alatt is hordták fel az érmelléki borokat; s hogy a feldolgozás milyen arányu, csak egy adatot idézek. Biztos adatom van róla, hogy október végén, csak egy nap, 100 méter-máza glicerint vittek be egy városba. Törvényt, törvényt, s újra csak törvényt kérünk a borgyártás, borhamisítás meggátlására! Egy olvasója.**)

(Legyen kinek-kinek érdeme szerint.) A közgazgatási bizottsági gyűlésről szóló referádánkban megemlékezünk arról a szép eredményről is, melyet Gyula Lajos Adorján utibiztos a közmunka ledolgoztatása körül felmutatott. Midőn a nevezett uti biztost dicsérjük, fel kell említenünk azokat a derék községi bírákat is, akiket az érdem koszorujából egy-egy virág szintén méltányosan megillet. Ezek a s. a. ujhelyi járás területén lévő ügybuzgó községi bírák névszerint a következők: Bobkó János, Brogli Ignác, Dóczi János, Gergely István, Kassa János, Kavcsák Mihály, Kovács Mihály, Nagy Mihály, Sebők Károly, Takács Mihály és Varga János. E tizenegy derék községi bíró név és példa szerint szolgáljon buzdításul a vármegye területén lévő többi 445-nek is!

(A „Zemplén” naptárának) negyedik, vagyis az 1887-re szóló évfolyama megjelent. A naptár kiállítása a „Zemplén” nyomdájának dicséretére szolgál. Csin, jó izlés jellemzik külső kiállítását. De belső tartalma is ajánlja. E tekintetben ntaljuk olvasóinkat a lap jelen számának hirdetési rovatára. Itten csak annyit jegyzünk meg, hogy a „Zemplén” naptára már három év óta ösmert és megkedvelt barátja a községi jegyzőknek és a községek bíráinak. A most megjelent évfolyam naptára azt hisszük csak öregbíteni fogja azt a szép és jó viszonyt. A naptár tartalmára, különösen pedig a Kazinczy-mauzóleumról írott cikkekre még visszatérünk.

(Kávéház tulajdonosokat és vendéglősöket) figyelmeztetjük, hogy az 1879. IV. t. c. 9 §-ára vonatkozólag kiadott pénzügymin. rendelet szerint üzleteikben szívat csak pénzügyigazgatósági engedelem mellett tarthatnak, illetve szolgáltathatnak ki vendégeiknek. Ellenkező esetben érzékenyen fognak megbírságotlanni.

(Iparosaink figyelmébe.) A kereskedelmi minisztérium, mint harmadfokú iparhatóság, a régi céhbéli mesterek érdekében a következő elvi jelentőségű határozatot hozta: „A régi céhbéli mesterek közül azok, akik iparukat már az 1872. VIII. t. c. életbe léptetése előtt, mint céhbéli mesterek folytatták és azt igazolni tudják, új iparigazolványt váltani nem tartoznak; mert az iparbejelentés csakis azokra az iparosokra nézve kötelező, akik az 1884. XVII. t. c. életbe lépte előtt iparüzési jogosítványt nem nyertek.”

(Hirdetmény.) A m. kir. 5-ik honvéd-huszár ezred pótlóvázó-bizottsága által folyó évi november hó 15-én Király-Helmeczen, november hó 30-án Szerencsen pótlóvákok fognak vásároltatni, mire az érdekelt gazdaközönség figyelmét felhívjuk. A részletes hirdetményeket a járási főszolgabírák községenként közhírré tették.

(A dohány termelők) érdekében tudatjuk lapunk útján is hogy már az 1887-ik termelési évtől kezdve a volt termelők bejelentéseinek megbírálásánál nem ez előző termelési évek, hanem a dohány termelési telekkönyv adatai fognak alapul vétetni.

(Beküldetett) Elővásárlási tilalmat kérünk! Nem csak a hus drága nálunk, hanem egyes piaci élelmi cikkek is. Ennek pedig tulajdonképeni oka azon eléggé meg nem róható, sőt nem ritkán botrányt okozó körülményben keresendő, hogy egyes kofák a faluhelyekről jövő oly egyéneket, akik élelmi cikkek hoznak piacunkra, vagy már a város végén lesik, vagy a piacon elfogják és oly terrorizmust fejtenek ki, hogy más

*) Ugyan ne mondja!

**) Törvényjavaslatot adunk a jövő számmnkban.

Szerk.

Szerk.

halandó semmiképpen sem férhet a kocsikhoz. Ez eljárás következménye azután az, hogy a kofák olcsón megveszik az élelmi cikkek s már egy negyedóra mulva jó drágán árusítják el a gazdaszonyoknak. Ez nem jól van így. E botrányos állapotot meg kell szüntetni. Be kell hozni ugyan is a kofák ellen az elővásárlási tilalmat, a mint ez más rendes városokban is szokásban van. Ez nem törvény-ellenes, sőt nagyon is szabadságban álló dolog. Ajánljuk ezt az ügyet a jelen kérelem alkalmából is járási főszolgabíráinknak éber figyelmébe.

(A felsőmagyarországi általános tejgazdasági kiállítás) végrehajtó bizottsága f. hó 9-én tartotta záróülését. A kiállítási elnök üdvözlőlvén a tagokat, hatóságos beszédében rá mutatott a kiállítás által elért sikerre, különösen pedig arra, hogy egyes termelőknél már is oly nagy mennyiségű megrendelések történtek, hogy azoknak eleget tenni alig képesek, s hogy rövid idő alatt kassai kereskedőknél is, különösen juhturóra, több külföldi megrendelés történt. Ezután a zárószóadás vizsgáltatott felül, melyből kitűnt hogy az előirányzott összegből 730 ft 26 kr. felesleg maradt, a mi különösen a vidéki kiállítások történetében talán magában álló körülmény. A fölöslegben maradt összegből 500 forint az abauj-tornavármegyei gazdasági egyesületnek, 150 ft pedig a kassai kereskedelmi és iparkamara rendelkezésére bocsátatott, utóbbi azonban a legnemesebb intenciókat tartva szem előtt ez összeget egy jól tanuló gazdasági tanintézeti hallgató részére egy évi stipendium-képen vissza adományozta. Az ezenkívül fölöslegben maradó 80 forintot Letzter Simon kassai fényképezésként tiszteletdíjjal ajánlották föl ama szíveségeért, hogy a kiállítási helyiségeket díjtalanul fényképezte le. Miután az elnökségnek a számadási felmentvény megadatott a bizottság elnökének Dr. Rodiczky Jenőnek ernyedetlen fáradozásaiért, s a kiállítás létesítése körül szerzett nagy érdemiért a végrehajtó bizottság jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

(Tályán az éhhalál fenyeget) melynek megakadályozására ottan népkonyhat fognak felállítani. E célra szolgáló könyörödmányok az ottani előjárásához küldendők.

(Hosztovicza és Deregnő) községek folyamodását, melyben pósta állomás felállítását kérelmezték, kedvezően intézte el a legközelebb megtartott közg. bizottság.

(Lelesz-Pólyánban) november 6-án éjjeli 2 óra tájban ismeretlen okból tűz támadt s oly sebesen terjedt, hogy az első mély álomba merült szomszédos házak lakói már csak az ablakon át menekülhettek. Elhamvadt 10 ház és három csűr. Egy szegény özvegy asszonynak van legtöbb kára; 3 db marhácskaja és két sertése égett oda. Beégett az éléskamarája is. Nagy veszedelemben forgott az egész falu. A házak oly sűrűen vannak itt egymás mellé építve, hogy az oltás csaknem lehetetlen. Lelesz-Pólyán előjárásága lapunk útján a hála érzetével fordul a leleszi főtiszt. prépostság uradalmi tisztjeihez; különösen pedig Weigl József tisztartóhoz, aki gyengélkedő egészségügyi állapota dacára személyesen intézte a sikeres oltási munkálatot, Tölgy Gyula kasznár s Voromyák István gazd. gyakorló közreműködésével; ugyszintén köszönetet mondanak Perlestein Samu malomtulajdonosnak, aki Bolyból küldött vizipuskát a veszedelem színhelyére.

(A „Zempléni egyetemi ifjuság egyesülete”) Budapest nov. 6-án a „Hársfa”-vendéglő külön termében felolvasással egybe kötött társas estét rendezett. Felolvastak: Schleminger László szig. orvos „Egy utazónak a titka” c. művét; Zsindely István j. h. Beranger „A rab” c. költeménynek fordítását; Chyzer Béla o. n. „Ada-Kaleh” cimen sikerült utleirást; Schleminger István j. h. Staut József j. h.-nak „Bakodi bakter” c. karcolatát; Balogh Miklós b. h. pedig Szász Károly „Deák sirja” c. költeményét szavalta el. A felolvasást jó kedvű vacsora követte, mely alkalmossal tóztokban emlékeztünk meg szülő vármegyénk lelkes hölgyeiről és társas életünk kitünőbbjeiről. Csak a késő órák oszlatták szét a szép számmal megjelent vendégeket, kik bizonyára egy nagyon kellemes est emlékéit vitték szívükben magukkal. Staut József, e. titkár.

(Bujanovics Etelka) urhölgy kitünő baromfi-hizlalójából (Tapoly-Izsépen u. p. Feketepatak) tiz pár eredeti spanyol fajú tavaszi és őszi csirke páronként 2 frtjával kapható. Az eredeti tyuknak darabja tavasszal 5 frtba került.

A közönség köréből.

— Irály és tartalomért a beküldő felelős. —

Tek. Szerkesztőség!

Becsés lapjának f. évi október 24-én megjelent 43-ik számában, „Kibujik a szeg a szákból” felirattal ellátott cikkében a s. a. ujhelyi rabbi személye ellen emelt több rendbeli vádra, a t. szerkesztőség köszönetre kötelező felhívása dacára cáfolat a megtámadott rabbi részéről nem adat-

ván, ezen mulasztás miatt talán becsés lapjuk f. évi november hó 7-én megjelent 46. számában a „viszállkodás hullámaival”-val kezdődő cikkben nevezett rabbi és pártfelei ellen az előbbinél még erősebb támadás lett intézve; úgy, hogy ezen két közlemény tovább is válasz nélkül nem hagyható és legyen szabad reménylenem, hogy a t. szerkesztőség annak most is helyet adni szives leend, annál inkább, mert csakis a felhozott ténybeli állításoknak helyreigazítása céloztatik.

Téves és ellenkezik a tényekkel azon állítás hogy a rabbi a vallástan és bibliának magyar nyelven való oktatását ellenezte; sőt ellenkezőleg: a hitközségi alapszabályokba az ő indítványára és elnöklete alatt lett felvéve azon intézkedés, hogy az iskola nyelve és szelleme magyar legyen.

A rabbi, mint az iskolaszék elnöke kívánta, miszerint tekintve, hogy a pentaténchnak teljesen megbízható és a zsidó tradícióval összhangban levő magyar fordítása még nem létezett, egyelőre mig ilyen lesz, az iskolában nem a pentateuch, hanem a szentírás bármely más része oktattassék természetesen magyar nyelven — tette pedig ezt azért, mert a pentateuch képezi azon alapot, melyből a zsidó hitvallás törvényeit deriválja és a legcsekélyebb, a zsidó tradícióval össze nem hangzó fordítási eltérés is, igen sok tévedésre szolgálhat alapul, minek magyarázatára legyen szabad felemlitenem, hogy a katolika és reformmáta hitvallások, bár valamennyien egy forrásból merítik hitelveiket, a források nem azonos magyarázata folytán mily nagy eltérésre jutottak: minélfogva a rabbi, mint saját hitelveinek körében hivatott első őre, csak kötelességét teljesítette, midőn a pentateuch oktatását előadást ajánlotta. a jelzett okok miatt: miután a hittan, erkölctan és héber nyelv ismerete a szent írás más szakaszának magyar nyelven való oktatása által is elérhető. Ebben pedig rossz akarat nélkül, a magyar nyelv ellen irányzott törekvést látni elfogulatlan ember nem fog soha.

Téves és ellenkezik a valósággal, hogy a rabbi a hirdetéseknek magyar nyelven való eszközlését ellenezte volna: s cikkirő e körülményre önmagával ellenmondásba jő, mert azt állítja, hogy a rabbi az e részbeni hatósági intézkedés ellen felszólalni nem merészelt és így fel nem fogható honnan meriti cikkirő azon tudomást, hogy a rabbi a magyar nyelven való hirdetések ellenezte volna. A halottas kocsis használatát igen is ellenezte a rabbi; mert a zsidó hitelvek a temetkezésnél való személyes részvétet kívánják és csak hola temető igen távol van, vagy más fontos okoknál fogva és szükségből engedhető meg a kocsis használat, de ez sem egészségi sem aesthetikai szempontból ama felett előnyel nem bír, másrészt ezen kérdést aesthetikai szempontból bírálni, hol változhatatlan hitelvekről van szó megbocsájtathatlan tévedés.

Téves, hogy a fennálló temetkezési szent egylet kárára a rabbi bár mit is kezdett volna. Et nunc venimus ad fortissimum. Igaz, hogy a rabbi ajánlotta, hogy a hitközség csatlakozzék az autonóm orthodox szervezethez, tette ezt azért, mert a mindinkább elhatalmasodó materializmussal szemben, mely a hitvallás ideális érdekeit közönyösen, sőt gunynyal tekinti, csak ezen szervezet adhat ellensúlyt, az által, hogy először országos szervezeténél fogva elfogadott elvei nagyobb nyomatókkal bírnak és mert az egyes hitközségek kebelében netán keletkező időleges, a vallással meg nem egyező törekvések ellenében, a természetöknél fogva örök állandó, és a divat hullámzásainak alá nem vethető hitvallási elveknek nagyobb támaszául szolgálhat.

Mint rabbi és ember a ki élete feladataul a hitelvek hü és változatlan megőrzését tekinti, ezen elvek megőrzésére alkalmas szervezet ajánlásával csak meggyőződését szolgálta és kötelességét teljesítette; de az merőben valótlan, hogy lázító beszédekkel igyekezett volna nézetének pártolását előmozdítani: ki a rabbi e tárgyban tartott hitszónoklatát meghallgatta, lehetetlen, hogy reá ilyesmit fogjon. A kérdés érdemében a jövő fogja megmutatni, melyik részen volt az igaz, de maga az a körülmény, hogy 149 és 140 szavazat állt egymással szemben, elég bizonyíték arra, hogy ezen kérdést ezen hitközség kebelében is legalább kontrovers kérdésnek kell tekinteni.

Általános szempontból pedig bizonyos, hogy az ország zsidó hitközségeinek mielőbb kell, hogy országos szervezetet nyerjenek és tekintve, hogy a létező országos főirány, az orthodox és neolog között lehet csak a választás: ennélfogva jelen állapotában mégis inkább orthodox mint neolog hitközség csakis az autonóm orthodox országos szervezethez csatlakozhatik, áll ez annál inkább, mert a status quo nem képez országos vagy általános irányt, miután minden status quo hitközség más-más irányu hitközséget képez és így az annyira ohajtott egységnek vagy legalább egyesülésnek ezek képezik legfőbb akadályát, holott, ha a főirányok valamelyikéhez csatlakoznának lehetővé válnék, hogy, ha az egység talán nem is, de legalább egyesülés jöhetne létre az ország izr. hitközségei között.

De legyenek a rabbi és pártfelei e kérdésre vonatkozó nézetei helyesek vagy sem e kérdéssel sem a magyar nyelv, sem nemzetiségi, társadalmi tekintetek semmi connexitásban nincsenek és mindkét irány hazafiság tekintetében egyenlően a hazafiság talaján áll mert a zsidónak nincsenek és nem is lehetnek a magyar állam eszme ellen irányuló centrifugál törekvései; úgy, hogy alig érthető, hogyan lehet e kérdés alkalmából bármelyik félle szemben „a magyar állam eszme defraudásáról” vagy a magyar állam eszme iránt táplált idiosziokráciáról szólani, ezen vádakkal szemben pedig védekezni igazán önvád volna és erre annál kevésbé létezik indok miután a vád tárgya képtelen gyanúsitást tartalmaz és hiányzik belőle minden okosság; mert hogy valaki még oly orthodox zsidó semmiképp sem folyhatik vagy következtethető, hogy e miatt pánszláv, dacoromán vagy bármely más magyar állam eszmével ellenséges elveknek hódoljon, el annyira, hogy lehetetlen sajnálatát a felett ki nem fejezni, hogy pártszenvédély ily merőben képtelen vádakat pártcélokra használni nem áll.

Az orthodox irány nem nonopolizálja a hazafiságot sőt elismeri, hogy mindkét irány egyenlő és igaz szeretetet táplál, már vallási elveiknél fogva is a magyar állam eszme iránt és legfellebb abban különbözik, hogy még pártszenvédélyből sem nyúl a rágalom eszközhöz és semmi körülmények között sem felejt el, hogy a vele nem egy irányt követő ellenfele is hitsorsosa.

Grosz Herman.*)

Tanügyi rovat.

Az iskolalátogatás falun.

Milyen sok baja van annak a szegény, de minden legékesebb argumentáció élén fénylő népiskolának még napjainkban, — azt ugyan egy rövid hirlapcikk keretében kimeríteni akarni, nagy merészség volna. Sőt nem tévedek talán, ha azt mondom, hogy jó vaskos kötet telnek ki lelkiismeretes leírásból. Azért a sok égető baj közül csak egyre óhajtanám most a figyelmet terelni, melynek orvoslására se pénz, se idő nem kívánatik, csak egy kis hatósági szigor, — értem a cimben jelzett rendes iskolalátogatást.

A 68-ki iskolatörvény 8 hónapban határozza meg a szorgalmi időt a falun. Nyolc hónap a mi felvidéki falvainkban azt hiszem a körülményekhez mérten kissé sok; nem azért sok, mintha a megszabott tananyag feldolgozására felesleges volna, vagy népünk értelmi tárházába nem férne amaz idő alatt feldolgozott tananyag, de sok — népünk kenyérkereseti forrásainak apasztása miatt, mert nálunk a 8—9 éves gyermek már érezhetőleg fejt ki munkásságát a háztartás érdekében a meleg évszakokban, míg a téli idő az összes családtagokra nézve aránytalanul haszon nélkül mulik el.

Míg tehát a téli hidegek alatt nemcsak a gyermeknek, de a szülőnek is jutna idő az iskolára, addig a meleg évszakban már a 8—9 éves gyermek nélkülözését is csak veszteséggel tűrhethet el. S hiába, a körülmények kényszerítése előtt meg kell hajolni, s meg kell alkudni velök, úgy a hogy lehet.

Kisértsük tehát meg, s nézzük, mennyit foglathatni le a lehető időből az iskola céljaira.

November elsejétől, március végeig legkevesebb a mit kívánhatunk. Ez oly idő, midőn a 7—12 éves gyermek legkevésbé van otthon eljogalva, s bátran eljőhet az iskolába. Csakhogy ezt az időt aztán be is kellene tartani ám a szó szoros értelmében. Mert ez csak öt hónap, és aztán sok benne az ünnep is, s a tanítónak ugyan csak helyt kell állani, ha a több osztályú iskolában a gyermeket olvasni, írni és számolni akarja megtanítani.

De hát ki tartassa be ezt a kis szorgalmi időt? A tanító? Ezt megkövezi a nép ha feladja. A lelkész? Ennek talán az ideje nem igen enged, hogy hetenkint számon kérje a mulasztókat. A bíró? Ez meg nem fektet rá nagy súlyt, mert csak a porciót és katonalátogatást tartja oly dolgoknak, melyért megbüntethetik. Más meg nincs a községben, a ki erre felügyelhetne, s ebben rendelkezhetnék.

Vannak ugyan még valami miniszteri iskolalátogatók a — papiron, de nem a községekben és én ezek után mégis csak azt hiszem, hogy a tanító legelső sorban köteles itt is megtenni a szükséges lépéseket, s pedig egyenesen a közigazgatási hatóságnál s aztán a tanfelügyelőnél annyiszor a hányszor, s a hol ügybuzgó szolgabíró van, ott eredményt is fog látni, mert bizony ha nem mozgunk, marad minden a régiben, mert kinek-kinek megvan a maga baja, s nem ér rá a máséval törődni.

Zsoltvay B.

*) E védelemben fenti cikket írató Gr. H. a tiszt. főrabbinak meghatalmazott képviselője. Ez a körülmény szolgáljon magyarázatul annak, hogy Gr. Hermant miért engedélyezte Lőw Lázár ur helyett a tűzvonalba bebocsájtani. Most, amidőn végre hozza célozgatás után, a defenzíva puskája is eldőrdült, a közügy érdekében helyén valónak tartjuk, hogy az „egy hitsorsos”-nak ágyui is megszólalhassanak. Szerk.

HIVATALOS RÉSZ.

11868. sz. Zemplénmegye alispánjától.

10 fősolgabíró urnak.

Közhirre vétel végett tudatom fősolgabíró ural, hogy T.-Borsodmegye alispánja folyó évi 4427. szám alatt kelt átirata szerint Dóvény község loállománya takonykór miatt 60 napi vesztegár alá helyeztetett.

14213., 14214. és 14281. sz.

Közhirre vétel végett tudatom tek. fősolgabíró ural, hogy tek. Abauj-Tornamegye Zarnó és Hidvérgárdó községekben a sertésállomány, lépfene miatt 10 napi vesztegár alá helyeztetett, Janok község szarvasmarha állománya lépkór miatt 10 napi vesztegár alá helyeztetett és tek. Sárosvármegye Kohány község szarvasmarha állománya tüdővész miatt 21 napi vesztegár alá helyeztetett.

18091.

Özv. Emsy Pálné, olopi lakos tulajdonát képező 2 db ló f. hó 4-én virradóra a mezőről elvesztett. Leírása: egyik közép, fekete, kanca, 8 éves, hámos (orra és homloka csillagos, hátsó temporán P. bélyeg) másik közép, pej, herélt, 6 éves, hámos, jegytelen, ne terhelte az azt járása területén köröztetni.

S.-a.-Ujhely, 1886. nov. 2.

Matolai Etele,
alispán.

2593. sz.

Szerencsi járás h. szolgabíró ajától.
Hirdetmény.

A Zombor községi 400 fizetés, szabad lakás és kerttel javadalmazott jegyzői állomás megüresedvén, arra pályázat nyitattik, és felhivatnak a pályázók, miszerint szabályszerűen felszerelt s 50 krral ellátott kérvényeiket folyó november hó 18 ik napjáig e hivatalhoz annál is inkább nyujtsák, mert a később érkezettek figyelembe vétetni nem fognak.

A választás folyó évi november hó 19-ik napján délutáni 2 órakor fog Zombor község házában megtartatni.

Kelt Szerencsen, 1886. évi nov. 11-én

Urbán Ferencz,
h. fősolgabíró.

24033. sz. A zemplénmegyei kir. adófelügyelőtől.

Az egyenes adók 1887. évre és illetve 1887—1889. évekre vonatkozó kivetésének megindítása tárgyában.

Körrendelet valamennyi község előjáróság, községi és körjegyzőnek Zemplénmegye területén.

Az egyenes adók 1887. évi s illetve 1887—1889. évi kivetésének alapjául szolgáló előmunkálatok és azok iránti tárgyalások azonnali megindítása és keresztülvezetése céljából a nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszterium 1886. október hó 23-án 60,497. szám alatt, az alább következő munkaterv megállapítása mellett, a következők rendeltettek meg:

I.

a) Az adókötelesek teendői.

1. A közadók kezeléséről szóló 1883. XLIV. t.-c. 11. és 12. szakaszai rendelkezésénél fogva a házadónak az 1884—1886. évi időszakra eszközölt kivétele a folyó év végével lejárván, az 1887. évvel újabb három évi kivételei időszak veszi kezdetét. minélfogva a községekre nézve a kir. adófelügyelőnek és a szolgabíróknak felügyelete alatt a házadó alá tartozó adókötelezettek és tárgyak összeírásának — a bérbe adott házak tulajdonosaira nézve pedig — és ott, ahol általános házbéradó fizettetik, a házbérvédelem bevallásának kötelezettsége áll be.

A házbérvédelem-bevallás most tehát ezen adónem alá eső minden épületről beadandó és az 1883. XLIV. t. c. 12. §. a) pontja értelmében bevallandó azon jövedelem, melyet az illető épülettulajdonos az 1887—1889. évi kivételei időszak első évét megelőző évben, vagyis a folyó 1886. évben tényleg huzott, vagy az üresen állott épület után huzott volna, ha az üresen nem állott volna.

Bevallás tárgyát az összes nyers jövedelem képezi, a tulajdonos abból semminemű levonást nem tehet, mivel a törvényszerű levonás a kivételt teljesítő közegek által hivatalból eszközöltetik.

A bérvédelem bevallására szolgáló nyomtatványok a községi előjáróságoknál ingyen kaphatók s az egyes rovatoknak a törvények és szabályoknak megfelelő pontos és lelkiismeretes kitöltése után ugyanottan benyújtandók.

Ezen vallomások benyújtására a folyó 1886. év november hava 15 - 30. közötti időt tűzöm ki.

2. A III. osztályú keresetadónak az 1884—1886. évi időszakra eszközölt kivétele, a folyó 1886. év végével szintén érvényét vesztvén, az 1887. évvel ezen adónemre nézve is új kivételei időszak veszi kezdetét.

Az ezen osztályú kereset adó az 1875.

XXIX. t. cikk 15. §-a értelmében a tiszta kereseti vagy üzletnyeremény három évi átlagának alapján, vagy ha az üzlet vagy foglalkozás anynyi év óta még fenn nem állana, a fennállása idejére eső tiszta kereseti vagy üzletnyeremény átlagának alapján vettetik ki: ennélfogva az ezen osztályba tartozó adókötelesek tartoznak az 1883. évi XLIV. t. c. 12. §. c) pontja értelmében bevallani azon tiszta jövedelmet, mely az 1887—1889. évi kivételei időszak első évét megelőző három évben vagyis az 1884., 1885. és 1886. években, illetve a mennyiben az illető adóköteles üzlet vagy foglalkozás még ennyi idő óta fenn nem állana. fennállása óta eléretett.

Az illető vallomási nyomtatványok a községi előjáróságoknál ingyen kaphatók. s az előirt rovatoknak pontos és lelkiismeretes kitöltése után ugyanottan benyújtandók.

Ezen vallomásoknak, valamint az 1883. XLIV. t. c. 11. §-a értelmében egy év tartamára kivendó IV. osztályú keresetadó, tőkekamat és járadékadó, bányaadó alá eső jövedelem bevallására a határidőt 1887. évi január 15-ig tűzöm ki.

3. Az 1887. év január 31-ig bevallandók a föld és házbirtokot terhelő s kamatokkal együtt bekebelezett adóssági kölcsönök és kamataik. Oly kölcsönökre nézve, melyeket az illető adózó fél hitelüzlettel foglalkozó pénzintézetektől vett fel, a vallomás jegyzet rovatában kitüntetendő azon összeg, mely az eredetileg kölcsönvett s bizonyos évek alatt törlesztendő tőkeösszeg után a kötvényben megállapított kamatláb szerint kamat gyanánt egy évre esik.

Az illető vallomási nyomtatványok a fentebb említett helyeken ingyen kaphatók s a tényleges viszonyoknak megfelelő pontossággal kitöltve a kitűzött határidő alatt annál bizonyosabban benyújtandók, mivel ezen határidő lejárta után s jelesül február 15-ig érkező vallomások a folyó 1886. évi május hó 3-án kelt és a „Pénzügyi közlöny” 18. számában megjelent 81090. számú rendelet szerint már csak felebevezés útján és azon esetben fognak figyelembe vétetni, ha hitelt érdemlőleg igazoltatik, hogy a késedelem elháríthatlan akadály miatt történt, február 15-ike után benyújtott vallomások pedig semmi körülmények közt sem vétetnek figyelembe.

4. Az 1887. év február havában tartoznak az 1880. XXVII. t. c. 13. §. 3. pontjában említett véd-, illetve hadmentességi díjkötelesek, kiknek a törvény 2. §-a értelmében hadmentességi díjfizetési kötelezettsége még tart, azon községi előjáróságnál, hol állandóan tartózkodnak az e célra szolgáló és ingyen nyerendő nyomtatványon:

- a) polgári állásukat,
- b) lakásukat,
- c) azon sorozó járás, illetőleg község nevét,

melyben a törvény 1. §-ában felsorolt okok valamelyikéből a hadi (haditengerészeti) vagy honvédségbeli szolgálat alól mentesek,

d) azon évet, melytől fogva a felmentés számítható bejelenteni, és

e) a reájok, esetleg azon családfőre, kinek családjához tartoznak, a megelőző 1886. évben állandó lakhelyükön, esetleg más községekben is kivétel egyenes államadók összegét hitelesen kimutatni, ezenkívül

f) azon véd-, illetve díjkötelesek, kiknek hadmentességi díját a törvény 11. §-a értelmében a családfő fizeti, a családfő nevét és megelőző (1886.) évi adóját,

g) azon véd-, illetve díjkötelesek, kiknek hadmentességi díját ugyanazon törvény 11. §-a értelmében a munkaadó fizeti, a munkaadó nevét és lakását bejelenteni.

Ezen adatok bejelentésének elmulasztása az idézett törvény 30-ik §-a értelmében a kirovandó hadmentességi díj három egész hatszoros összegének megfelelő pénzbírságot von maga után.

Ha a munkaadó személyében azon idő alatt, mely a bejelentés beadása és a díj esedékességének napja (az év október hó 1-sője) között lefolyt, változás állott be, ezen változást a díjköteles az 1883. IX. t. c. 4. §. 3. pontja értelmében ott, ahol az első bejelentést tette, szintén bejelenteni köteles.

Azon díjköteleseknek, kik állandó lakhelyükön kívül másutt adóval megróva nincsenek, megengedtetik, hogy a községi előjáróság előtt személyesen megjelenvén, vallomásukat ugyanott tollba mondassák.

5. Az 1887. év március 15—31 közötti időben bevallandók a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adója alá eső jövedelmek.

6. A hitelüzlettel foglalkozó s alapszabályaik értelmében pénzbetétek átvételére jogosított pénzintézetek, továbbá takarékpénztárak, s mindazon intézetek, melyekkel takarékpénztári üzlet van összekötve, az 1883. VII. t. c. értelmében kötelesek a náluk elhelyezett tőkékből folyó kamatjövedelmek összegét és pedig:

a) kifizetett kamatok összegét március, június, szeptember és december havának utolsó napján,

b) a tőkésített kamatok összegét félevenként január és július havának utolsó napján a kir.

adóhivatalnak kimutatni és az ezen kamatok után járó adót egyidejűleg oda beszedtetni.

7. Az 1887. év június havában benyújtandó:

a) A vadászatra használható löfegyverek iránti bejelentések azon községi vagy városi adóhivatalnál, a hol a fegyveradóköteles állandó lakását tartja,

b) A vadászati jegy iránti bejelentések az adóköteles (illetőleg kezes) állandó lakására nézve illetékes járási szolgabírónál a fegyveradóról és vadászati adóról szóló 1883. évi XXIII. t. c. 14. illetőleg 31. §-a értelmében.

B) A községi közegek teendői.

1. Az 1886. év november havában teljesítik az adókötelezettek és az adótárgyak (ide értve a házakat is) összeírását; kézbesítik a házról vallomási íveket, s ezeket kitöltés után begyűjtik.

2. Az 1886. év december havában:

a) kivetik egyenként az I. és II. oszt. ker. adót,

b) kivetik a házostály-adót és a házber-adót.

3. Az 1887. év január havában:

a) egyenként kivetik a földadót január 25-ikig.

b) gyűjtik és a kir. adófelügyelőhöz be- küldik a bizottsági tárgyalás alá tartozó III-ik oszt. ker. adóra és bányá-adóra, valamint a tőkekamat és járadék adóra, ugy a IV. oszt. ke- resetadóra vonatkozó bevallásokat,

c) az adókövetési lajstromoknak közszem- lére kitétele után az általuk kirótt I. és II. oszt. kereseti adót és házádot a községi adókönyvbe beírják,

d) gyűjtik az általános jövedelmi pótdó kivetésénél tekintetbe veendő adóssági kamatok- ról szóló bevallásokat, s ezeken az érkezés nap- ját kitüntetik.

4. Az 1887. év február havában:

a) felveszik a tollba mondott s gyűjtik a benyújtott vallomásokat a hadmentességi díj kö- telesektől,

b) közszemlére kiteszik a kir. adófelügyelő által a III. oszt. kereseti adóról és bányaadóról készített adókiszámítási javaslatokat tartalmazó lajstromokat,

c) szintén közszemlére kiteszik a kir. adó- felügyelő által a IV. oszt. kereseti adóról s a tőkekamat és járadékadóról, valamint az ezen adók után kivetett általános jövedelmi pótdóról szerkesztett kivetési lajstromokat.

d) bejegyzik a IV. oszt. keresetadót, a tő- kekamat és járadék adót a községi főkönyvekbe.

5. Az 1887. év március havában:

a) gyűjtik és átadják a kir. adófelügyelőnek a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adójára vonatkozó bevallásokat.

b) elkészítik a hadmentességi díjról szóló összeírás lajstromot, kitöltvén annak mindazon rovatát, melyek szükségesek arra, hogy az azok- ban foglalt adatok alapján a kir. adófelügyelő a hadmentességi díjat kiróhassa, és az ekkép elké- szített összeírás lajstromot a velük közölt nyil- vántartási jegyzékeknek és a változások kimutatá- soknak, valamint a díjköteles egyénektől bevett vallomásokhoz hozzácsatolása mellett a kir. adó- felügyelőnek megküldik,

c) kivetik a föld és házbirtok után járó ál- talános jövedelmi pótdótot, s az erre vonatkozó lajstromot a föld és házbirtokot terhelő adó- ssági kamatokról benyújtott s az érkezési idővel pontosan ellátott vallomásokkal együtt a kir. adó- felügyelőnek beküldik.

6. Az 1887. év április havában:

a) a nyilvános számadásra kötelezett vál- lalatok és egyletektől, esetleg még április havában is érkező vallomásokat a kir. adófelügyelőnek átadják,

b) közszemlére kiteszik a nyilvános szám- adásra kötelezett vállalatok és egyletek nézve az adófelügyelő által készített adókiszámítási ja- vaslatokat tartalmazó lajstromokat,

c) a hónap második felében közszemlére kiteszik a kir. adófelügyelő által érvényesített díjkivetési lajstromot, a közzététel megtörténte után a hadmentességi díjat a főkönyvben és az egyes díjköteles községi közegekben előírják,

d) ezen hónap második felében közszem- lére kiteszik a föld és házbirtok után kivetett ál- talános jövedelmi pótdóról szóló és az adófel- ügyelő által érvényesített lajstromokat s az adó- tételeket a főkönyvbe bejegyzik.

7. Az 1887. év május havában:

az adókövető bizottsági tárgyalások befeje- ze után a bizottságilag megállapított adótételekre vonatkozó lajstromokat az azokban kivetett ál- talános jövedelmi pótdóra való tekintettel újból teszik ki 8 napi közzemlére és ezen határidő letelte után beírják az adókönyvbe. Ha azonban egy községre nézve a bizottságilag megállapított s a kir. adófelügyelő által szám- szakilag felülvizsgált adótételek már május hava előtt is közöltetnek, akkor a bejegyzés már előbb is rögtön eszközöndő. (1883. XLIV. t. c. 28. §.)

8. Az 1887. év július havában: kivetik a fegyveradót és közszemlére kiteszik a fegyver- adóról szóló s a kir. adófelügyelő érvényesítési záradékával ellátott kivetési lajstromokat, s kéz-

besítik a fegyveradóra vonatkozó adóíveket. (1883. XXIII. t. c. 18. §.)

A kivetett adóknak az adózók adóköny- vecskéjébe való bejegyzése iránti eljárását (a hadmentességi díj kivételével, melyre nézve fen- tebb tételintézkedés) az alább II. és III-ik pontban foglaltak szabályozzák.

II.

Azon adózók, kik bevallásaikat a jelen ren- deletben kitűzött és minden községben haladé- nélküli közhírré teendő határidőben be nem ad- ták, a bevallás beadására 8 napi határidő kitű- zése mellett oly megjegyzéssel hivandók fel, hogy ezen újabb határidő meg nem tartása ese- tén adójuk hivatalból fog megállapítani. A be- gyűjtött vallomási ívek adómenekint külön- kü- lön jelentésben terjesztendők be hozzám és be- jelentendő, hogy a bevallások benyújtására vo- natkozó ezen hirdetmény, illetve ismételt fölhívás mikor lett és mily módon közzétéve.

Ha a bevallásra, az adókövetési lajstromok és javaslatok közzétételére vonatkozó hirdetmény írásban, vagy nyomtatásban, vagy dobszóval, de írásba foglalt szövegezés szerint történt, annak egy példány — a netáni felebbezéseknel hasz- nálat végett — a jelentéshez csatolandó.

III.

Az előbbeni pontban foglaltak szerint azon adózóknak, kik a községi közegek, vagy a kir. adófelügyelő által kivetett adóval a kivetés évé- ben első ízben rovatnak meg, ez elleni felszól- amlásaik benyújtására adótarozásaiknak az adó- könyvecskébe történt bejegyzését követő naptól számítandó 15 napi idő van a törvényben ki- tűzve,

Ha ezen adózók a múlt évben még egyál- talán nem fordultak elő a községi adózók sorá- ban, részükre az adókönyvecské és pedig a közsé- gnél fizető adózók részére a községi közegek által, a kir. adóhivatalnál fizető adózók részére pedig a kir. adóhivatal által, mindjárt a tartozás- nak a főkönyvbe történt előírása alkalmával a tartozás pontos bejegyzése és ezen bejegyzés napjának az adókönyvecské erre szánt rovatában pontos kitüntetés mellett hivatalból állítandó ki, s a községi előjáróság által *vevény mellett* kézbesítendő.

A kézbesítést tauusító vevény, ha az elő- irt adó azok közé tartozik, melyek a községi kö- zegek által vetendők ki, a községnél egyelőre gondosan megőrzendő, s netaláni felszólamlás esetében a felszólamláshoz mellékelve hozzám küldendő be, ha pedig az előirt adó azok közé tartozik, melyek a kir. adófelügyelő által veten- dők ki, ez esetben a vevény késedelem nélkül szintén hozzám küldendő meg.

Ha valamely adózó, ki valamely adóne- mel első ízben rovatott meg, a megelőző évben azonban más adó címén már előfordult a községi adózók sorában, s ennél fogva adókönyvecskéje már van, ennek kiegészítésére nézve az 1883. XLIV. t. c. 36. §-ának d) pontja irányadó.

IV.

Tapasztaltam, hogy a községi adóköny- vekbe a kivetett adó nem mindjárt a 8 napi közszemlére történt kitétel után iratlik be és a közvetlen adófizetőkre vonatkozó egyénekenkénti kimutatások is elkésve, és legtöbnyire akkor küldetnek meg a kir. adóhivatalnak, amikor az előírás valamennyi adónemre nézve betérjeszte- tet, s ennek következtében az adóhivataloknál is az előírás a közvetlen fizetőkre nézve némely községet illetőleg, igen későn történhetett meg, szigoruan utasítom tehát a címet, hogy az egyé- nenkénti adó-előírást az adó főkönyvben adóne- menként a leérkezett lajstrom 8 napra történt közszemlére való kitétele után azonnal teljesítse, és a közvetlen fizetőkre vonatkozó egyénekenkénti részletes kimutatást adómenekint rögtön közölje a kir. adóhivatalal, mihelyt az egyénekenkénti elő- írás az egy és ugyanazon adólajstromban foglalt adóra nézve a községi adókönyvben kész. Kivé- tel erre nézve egyáltalán nem engedtetik meg.

A közvetlen adófizetőkre nézve a kir. adó- hivatal kötelessége a beérkezett egyénekenkénti kimutatásokban kitüntetett tartozásokat esetről- esetről, amint valamely községből ily kimutatás beérkezett, 24 óra alatt az adókönyvben előírni.

Az adónak az adózó adókönyvecskéjébe való bejegyzése a legszorgalmasabban minden egyes adófizetés alkalmával esetről- esetre, mind- azon adónevekre nézve teljesítendő, a melyek az adókönyvekben már előírva és a bejegy- zés napja az adókönyvecskében az e célra nyit- tott rovatba pontosan beirandó.

Az 1883. XLIV. t. c. 36. §. d) pontjának intézkedése az adóelőírás teljes befejezése után kibocsátandó hirdetményre vonatkozik és az adó- könyvecskék bemutatásának elmulasztása miatt az 1—5 forintnyi bírság alkalmazása is csak azon adózók ellenében foglalhat helyet, kik az adókövetés teljes befejezését jelentő hirdetmény kibocsátása s az újabban kitűzendő 8 nap záros- határidő lejárata után sem mutatták be a tör- vény hivatolt §-a értelmében adókönyvecskéiket.

V.

Az adókövetési munkálatok megkezdéséhez

szükséges nyomtatvány az illetékes m. kir. adó- hivataltól szerzendő be, ha az eddig megfelelő mennyiségben a címnek ki nem adatott volna, ugy szükségletét, minden nyomtatvány nem pon- tos megnevezése mellett 3 nap alatt közölje az illetékes m. kir. adóhivatalal, a honnét a nyom- tatvány rögtön megküldetik a címnek.

VI.

Elvárom, hogy a kivetési munkálatok e mun- katerv szerint a kitűzött határidőben pontosan teljesítettet fognak, mert az eljárást szigorral el- lenőrizni, s minden mulasztást haladéktalanul a cím költségén pótoltatni szoros kötelességemmé tételtem.

Sátoralja-Ujhely, 1886. évi november 10-én.

Beeske Bálint,
kir. adófelügyelő.

Nyilttér.

— E rovatban közöltékért nem felelős a szerkesztőség. —

Figyelmeztetem a közönséget, hogy ova- kodjék Anisz Soma volt ügynökömtől, ki ellen, általa elkövetett több rendbeli lopás és sikkasz- tásért a fenytő feljelentést megtettem s ki felje- lentésem, illetve elbocsátása után is nevében fizetéseket vett föl.

S.-a.-Ujhely, 1886. nov. 6.

Lövy Adolf,
könyvárus.

Szerkesztőségi posta.

Szikra. Pompásan gyúl s ekesen világít. Főcikkeink közé sorozzuk. Üdvölet irójának.
Ch. B. Budapest. Ada-Kaleh-t bevettük.
F. J. Helyben. Ha majd átolvassuk, tudósítjuk küldé- ményének szellemi értékéről.

Felelős szerkesztők:

PAYZSOSS ANDOR és HORVÁTH JÓZSEF

Főmunkatárs: **DONGÓ GY. GÉZA.**

Kiadótulajdonos: **ÖZV. BORUTH ELEMÉRNÉ.**

Hirdetmények.

Tk. 2096. sz.
1886.

Arverési hirdetményi kivonat.

A gálszécsi kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Petrik Mihály végrehajtónak Petrik János petkóci lakos végrehajtást szenvedő elleni 34 frt 33 kr. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a varannói kir. bíróság területén lévő petkóci községben fekvő a petkóci 20. sz. tkjvben végrehajtást szenvedett tulajdo- nálul bevezetett 2/3-ad urb. bel- és külbeli ingatlanára az árverést 319 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban el- rendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1886. évi december 10-ik napján délelőtt 10 órakor petkóci község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított ki- kiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becserának 10%-át vagyis 31 frt 90 kr készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881-ik évi nov. hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezésé- ről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Gálszécsen, a kir. tkvi hatóságnál, 1886. évi szeptember 20-án.

Roskovics,
kir. aljbíró.

Tk. 2843. sz.
1886.

Arverési hirdetményi kivonat.

A szerencsi kir. járásbíróság min tkvi ha- tóság közhírré teszi, hogy Reis József végrehajta- tónak, Szabados József, mint néhai Rudolf Im- réné szül. Zavadka Mária örökös végrehajtást szenvedő elleni 160 frt tőkekövetelés és jár- iránti végrehajtási ügyében a szerencsi kir. jár- asbíróság területén levő Monok község határában fekvő, a monoki 255-ik sz. tkjvben foglalt Rudolf Imréné szül. Zavadka Mária tulajdonán felvett 3350. hrsz. ingatlanra 412 frtban ezennel megál- lapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1886. évi december hó 3-ik napján délelőtt 10 órakor Monok község házában megtartandó nyilvános árverésen a meg- állapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becserának 10%-át vagyis 41 frt 20 krajcárt készpénzben, vagy az 1881-ik évi LX-ik törvénycikk 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881-ik évi november 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ova- dékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismer- vényt átszolgáltatni.

Kelt a szerencsi kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóságnak 1886. évi szeptember 27. napján.

Kiss György,
kir. aljbíró.

LINKESCH SAMU özv.
 vasüzet Eperjesen
 ajánlja kitűnő minőségű
krakkói cserép-kályháit
 fehér és diszes színekben,
 FA-, KÖSZÉN-
 és
 coaks fűtésre,
 KANDALLÓKAT,
 TAKARÉK-
 KONYHÁKAT
 bárminemű
 kivitelben.
 legolcsóbb árakban.
 Képviselet: Reichard M. és fia uraknál S.-a.-Ujhely.

Grosse Gyula
 bor és thea nagybani kezeskedése
 Krakkóban.
 Egyenes behozatala minden fajta, kiváló minőségű s ez ideai
 termésű
CHINAI és OROSZ THEÁNAK.
 Eredeti árban kaphatók S.-a.-Ujhelyben:
Szentgyörgyi Vilmos és Behina-Testvér
 uraknál.

Megvételre kerestetik 10—12 sze-
 kényi idei őszi szalma.
 Hol? Megtudhatni a kiadóhivatalban.

Sirkövekre feliratok vésése és aranyozása
SIR-EMLÉK-KÖVEK NAGY RAKTÁRA.
BURGER ADOLFNÁL
 S.-A.-UJHELYT
 Főutcán, a „Vörös ökör” vendéglő épületében.
 MINDEN IDŐBEN
 nagy választékban tartok s kívánatra felállítok
POROSZ SZÜRKE MÁRVÁNY,
VÖRÖS MÁRVÁNY
 és homokkő sarkövet.
 Tisztelettel
BURGER ADOLF
 vállalkozó.
 Sürgőnczim:
 Burger Adolf S.-a.-Ujhely.
 Kívánatra képes árjegyzék megtekintésül bérmentve küldeték.

Szentgyörgyi Vilmos
 s.-a.-ujhelyi fűszerkereskedé-
 sébe egy jó családból való,
 kifogástalan magaviseletű és
 a gimnáziumnak legalább IV.
 osztályát sikeresen bevégt-
 zett ifju tanulóul felvétetik.

835. sz.
 1886. végrh.
Arverési hirdetmény.
 Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közlé-
 teszi, hogy a szatmári kir. járásbírósnak 1886. évi 835/p.
 sz. végzésével Vásárhelyi Dániel ügyvéd által képviselt Fried-
 mann Hersch szatmári lakos felperes részére Weiszberger
 Éliás szatmári-polenai lakos alperes ellen 1080 frt 71 kr.
 követelés és jár. erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás foly-
 tán alperestől lefoglalt és 1274 frt 88 kr-ra becsült ingósa-
 gokra, a fentidézett kir. jbirósági számu végzéssel az árverés
 elrendeltetvén, annak Friedman Hersch végrehajtató javára
 Szatmár-Polenán végrehajtást szenvedő lakásán leendő meg-
 tartására határidőül 1886. évi november hó 19-ik napjának
 d. e. 10 órája tüzetik, a mikor bíróság lefoglalt szarvas
 marhák, lovak, gazdasági eszközök, takarmányműek, házi
 butorok, bolti cikke és egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek
 középfizetés mellett, szükség esetén beesáron alul is fog-
 nak eladatni.
 Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok
 vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítet-
 téshez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban
 eszközöltetett volna, és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki
 nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdé-
 séig alólirt kiküldöttnek vagy írásban beadni, avagy pedig
 szóval bejelenteni tartoznak.
 A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság táb-
 láján kifüggesztését követő naptól számítatik.
 Kelt Szatmáron, 1886. november 7.
Bodnár Jenő,
 kik. végrehajtó.

Tk. 2076. sz.
 1886.
Arverési hirdetményi kivonat.
 A nagy-mihályi kir. járásbírósnak mint telekkönyvi ha-
 tóság közhírré teszi, hogy a kassai takarékpénztár és Grün-
 stein József végrehajtónak, Pivarnyik Mihály és társai
 végrehajtást szenvedő elleni 527 frt és 152 frt 57 3/4 kr.
 törke követelések és ezek járulékaik iránti végrehajtási ügyé-
 ben a s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék és a nagy-mihályi kir.
 járásbírósnak területén levő Butka község és határában fekvő
 a butkai 36. számú tkjzdkönyvben foglalt A I. 1—16. sorsz.
 alatt, Pivarnyik Mihály, János, András, Pál, Polyakovszki
 Anna férj. Pasztir Györgyné és kiskoru Polyakovszki Mária
 nevén álló 1/2-ed urbéri telekre 1140 frt kikiáltási árban; a
 butkai 51. sz. tkjzdkönyvben foglalt A I. 2—14. sorsz. alatti
 1/2-ed urbéri telekből fele részben az Ilykó Györgyöt illető
 jutalékra 496 frt kikiáltási árban, a butkai 168. számú tkjz-
 dkönyvben foglalt A I. 1—2 sorszám alatti urb. belsőség és
 szántó földből fele részben az Ilykó Mihályt illető jutalékra
 216 frt kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a
 fennebb megjelölt ingatlanok az 1887. évi január hó 3-ik
 napján délelőtt 9 órakor Butka község házánál megtartandó
 nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is
 eladatni fognak.
 Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának
 10%-át, külön-külön vagyis a butkai 36. tkkönyvi számú
 ingatlanok után 114 frt a butkai 57. tkkönyvi számú ingat-
 lanok után 49 frt 60 krt és a butkai 168. tkkönyvi számú ingat-
 lanok után 21 frt 60 krt magyar o. é. készpénzben, vagy
 az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított
 és az 1881. évi nov. 1. 3333. sz. a. kelt igazságügyi
 miniszt. renelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban
 miniszt. renelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban
 a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170.
 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelye-
 zéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.
 Kelt a nagy-mihályi kir. járásbírósnak mint tkvi hatóságnál
 1886. évi október hó 4. napján.
Mikovszky,
 kir. aljbíró.

TK. 2619. sz.
 1886.
Arverési hidetményi kivonat.
 A szerencsi kir. járásbírósnak mint tkvi hatóság köz-
 hírré teszi, hogy az állam kincstár végrehajtónak Szilágyi
 Pál végrehajtást szenvedő elleni 110 frt 61 1/2 krt törkeköve-
 telés és jár. iránti végrehajtási ügyében a szerencsi kir. já-
 rásbírósnak területén levő s T.-Lucz község határában fekvő
 a t.-luci 193. sz. tkjzdkönyvben foglalt Szilágyi József és 1/4
 részben Szilágyi Eszter végrehajtás alatt nem állók és 1/4-ed
 részben végrehajtás alatt álló Szilágyi Pál nevére jegyzett az
 1881. évi LX. t. c. 156. §-a alapján a 435 hr. 254 ö. i.
 belsőség egészben 160 frt becs., és ugyanazon tkjzdkönyvben
 jelzett 733. 1149. 1360. 1434. 1585. 1840. és 1967. hr.
 részletek alatt 1/2 urb. kültelekből Szilágyi Pált 1/4 részben
 illető jutalékra vagyis 1/8 telek illetőségre 144 frt 50 krt
 becs. és ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést
 elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan becsárán
 alól is eladatni fog s az árverés az 1886. évi novem-
 ber 24-ik napjának d. e. 10 órája T.-Lucz köz-
 ség házához tüzetik ki.
 Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának
 10% vagyis 16 frtot, 14 frtot, 45 frot készpénzben, vagy az 1881.
 évi LX. t. cz. 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az
 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi
 miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapir-
 ban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz.
 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges
 elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.
 Kelt a szerencsi kir. járásbírósnak mint telekkönyvi
 hatóságnál 1886. augusztus 21-én.
 Az előadó bíró helyett:
Kiss György,
 kir. aljbíró.

Osztárk ipar Bregenzben.
WOLL-REGIME.
 Grösster Schutz gegen Käthe u. Hitze
 sind:
Benger's
 allein echte
Normal-Unterkleider.
 Prämiert mit 4 goldenen Medaillen.
 Illustrierte Kataloge gratis.
 Alleinig von Prof. Dr. G. Jaeger concessionirt
W. BENDER SÖHNE, Bregenz.
 S.-A.-Ujhely részére egyedüli főraktár Schön Sándor
 urnál.

Már megjelent és kapható

Ezen naptár az élvezetesebb hasznossal iparkodik egyesíteni magában. Tartalmazza a naptár alapítójának **Borúth Elemérnek arcképét** —ss által írott meleg hangú jellemrajzával, ugyancsak **Borúth Elemérnek a „Rákóczy születése napjára“** című **ódóját.** **Kazinczy Ferenc** nyelvújítónk **Szépbalmon volt lakóházát, sirját** és a nemzet által emelt **mauzóleumot sikerült képekben,** Matolay Etele által írt vonzó szöveggel. **Szemer Miklós** lángelkű költőnkől egy **Kazinczy emlékezetére** írt ódát. **S.-a.-Ujhely városnak** egyrészt **Kossuth lakóházával** feltüntetve, s a **vármegye székházát ábrázoló képeket.** Két érdekfeszítő elbeszélést Mutatványokat Borúth népdalaiból. Hasznos tudnivalókat. Adomákat. A megyei tisztikar és bizottsági tagok, az összes kir. hivatalnokok, orvosok, ügyvédek nevei. Postadijszabályzat, időösszehasonlítás, pénzösszehasonlítás, kamatkiszámítási, cselédbért, árendát mutató táblázatokat. A vadak tilalmi és vadászati idejének egybeállítását. Bélyegskála. Az orsz. vásárok határnapjának s helyének kiüntetése, hirdetések, stb. képezik a naptárnak további hasznos tartalmát. Egyszóval mindaz megvan benne, mit egy összevont keretben mint hasznosat, gyönyörködtetőt és célszerűt bemutatni lehet. A naptár kapható kiadóhivatalunkban és a helybeli lapelárusító helyeken, a s.-a.-ujhelyi és s.-pataki könyvkereskedésekben.

Nagyvendéglő bérbeadása.

„A Magyar Királyhoz“ címzett sáros-pataki nagyvendéglő, mely ujonnan renováltatott, s kávéterem és ebédlővel, továbbá vendégszobákkal és korcsmahelyiséggel bir, 1887. évi jan. hó 1-től bérbe adandó.

Bérelni szándékozók értekezhetnek ifj. Vohl Áron tulajdonossal S.-Patak.

2585. szhoz.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A zempléni megyei m. kir. államépítészeti hivatal területén lévő Kassa-jablontzai és Miskolcz-gerendai államuton 1887, 1888., 1889., 1890., 1891., 1892. években eszközendő kavicsszállítás biztosítása iránt a f. 1886. évi nov. 30-án, a m. kir. közm. és közl. miniszterium és a fentérintett államépítészeti hivatal helyiségében zárt írásbeli ajánlatok útján versenyárgyalás tartatik.

Felhivatnak ennél fogva a vállalkozni kívánók, hogy ajánlataikat a közm. és közl. miniszterium segéd hivatalainak igazgatójához, vagy a fentérintett államépítészeti hivatalhoz címezve, legkésőbb a kitűzött tárgyalási nap d. e. 10 órájáig nyujtsák be. A később beérkezett ajánlatok, valamint általában a bármikor beérkezett táviratok figyelembe vétetni nem fognak.

Az öt pecséttel zárt ajánlatok borítékán a címezésen felül világosan kiirandó az államépítészeti hivatal és államut neve, melyre az ajánlat vonatkozik.

Az ajánlatok az építészeti hivatalnál átvehető ajánlati minta és felosztási kimutatás szerint teendő.

Az esetben, ha oly kőnemre tétetik ajánlat, mely a miniszterium által jóváhagyott, az építészeti hivatalnál kitett kőmintától eltér, a szállítani kívánt kőanyagának a vállalkozó pecsétjével ellátott két mintája az ajánlathoz csatolandó s egyuttal a felosztási kimutatás 7. rovatában a termelési hely is, honnan a szállítás fogatósítandó lesz megjelölendő.

Egy-egy utrészletre nézve csak egy ár hozható ajánlatba, mely a miniszterium által helyben hagyott s az építészeti hivatalnál kitett mintára, vagy bár attól eltérő, de legalább is oly minőségű anyagra kell vonatkoznia.

Minden ajánlattevő az ajánlatok beadására kitűzött határnaptól kezdve (8) nyolc hétig marad ajánlatához kötve, s a már benyujtott ajánlatok többé vissza nem vehető.

Az építészeti hivatal területén átvonuló minden egyes államutvonalra külön ajánlatok nyujtandók be.

Azon államutvonalak csupán egyes részeire vonatkozó ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

Ugy az ajánlat, mint a hozzá mellékelt felosztási kimutatás szabályszerűen bélyegezendő s mindkettő ajánlattevő által aláírandó.

Az ajánlathoz a bánatpénznek az adóhivatalba, illetőleg állampénztárba történt befizetéséről kiállított nyugta csatolandó.

A bánatpénznek a tárgyalásnál alapul szolgáló felosztásban kitett mennyiség után az ajánlattevő által ígért árak összegeinek legalább 5%-át kell kitennie.

Készpénz vagy értékpapírok az ajánlatok mellett el nem fogadtatnak.

Azon ajánlattevőknek, kiknek ajánlatai nem fogadtattak el, bánatpénzüket az árlejtés eredménye feletti határozathozatal után fog kiadatni.

A tett ajánlat az illető vállalkozóra nézve azonnal, a kincstárra nézve pedig csak azon naptól fogva kötelező, a mikor a közm. és közl. miniszterium által elfogadtatik.

A szállítandó kavicsmennyiség átlaga a szállítási szerződés és részletes feltételek, az ajánlati minta és ennek mellékletét képező felosztási kimutatás és kőminták az államépítészeti hivatalnál a szokott hivatalos órákban megtekinthetők, illetve átvehető.

S.-a.-Ujhelyen, 1886. évi nov. 12-én.

A hivatal főnöke:
Hönsch Dezső,
kir. mérnök.